

Dersin Amacı

“Oğuzca, Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesi, Güneybatı Türkçesi” terimlerini, bu yazı dili geleneğinin Türk dili tarihindeki yerini, dönemlerini, bu dönemlerin sosyal, siyasi ve kültürel yapısını, Oğuz Türkçesinin yazı dili olma sürecini ve bu lehçenin genel ve özel (ses ve biçim) dil özelliklerini, bu yazı dili geleneğini oluşturan tarihi ve çağdaş Oğuz lehçelerini öğretmek; 13. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar süren bu yazı dili geleneğinin farklı dönem ve lehçelerinden seçilmiş metinler dil incelemesi (ses bilgisi, biçim bilgisi) yaptırmak ve böylece Oğuz Türkçesinin gelişimini bir bütün olarak kavratmak.

Dersin İçeriği

“Oğuzca, Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesi, Güneybatı Türkçesi” terimleri, bu yazı dili geleneğinin Türk dili tarihindeki yeri, Oğuz Türkçesinin dönemleri, bu dönemlerin sosyal, siyasi ve kültürel yapısı, Oğuz Türkçesinin yazı dili olma süreci ve bu lehçenin genel ve özel (ses ve biçim) dil özellikleri, bu yazı dili geleneğini oluşturan tarihi ve çağdaş Oğuz lehçeleri, 13. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar süren bu yazı dili geleneğinin farklı dönem ve lehçelerinden seçilmiş metinler üzerinde dil incelemesi (ses bilgisi, biçim bilgisi).

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

KORKMAZ, Zeynep (2013), Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi, TDK Yayınları, Ankara. AKAR, Ali (2024), Oğuzların Dili, Ötüken Yayınları, İstanbul. KARATAŞ, Mustafa (2019), Her Yönüyle Türk Dili, Kimlik Yayınları, Kayseri Ek kaynak olarak şu kitaplar önerilmektedir: TİMURTAŞ, Faruk Kadri (1994), Eski Türkiye Türkçesi (XV. Yüzyıl-Gramer-Metin-Sözlük, Enderun Kitabevi, İstanbul. ŞAHİN, Hatice (2003), Eski Anadolu Türkçesi, Akçağ Yayınları, İstanbul. TÜRK, Vahit; DOĞAN, Şaban; ŞERİFOĞLU, Yasin (2016), Eski Anadolu Türkçesi Dersleri, Kesit yayınları, İstanbul. GÜLSEVİN, Gürer (1997), Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, TDK Yayınları, Ankara. ERGİN, Muharrem (2021), Dede Korkut Kitabı 1-2, TDK yayınları, Ankara.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Bu derste, öğrencilerin dersin gerektirdiği kazanımları elde edebilmeleri için şu etkinlikler, çalışmalar yapılmaktadır: Dersin ve içeriğinin öneminin anlatılması, Bir sonraki hafta, üzerinde durulacak konunun belirtilmesi ve bu konuyla ilgili temel kaynakların paylaşılması, Her hafta dersin başında öğrencilerin önceki konularla ilgili sorularına cevap verilmesi, Her hafta, sonraki konularla veya uygulamalarla ilgili ödev verilmesi, Üzerinde konuşulan konularla (kavram, olay, kişi vb.) ilgili genel ödevler verilmesi, Yapılan ödevlerle ilgili tartışma ve değerlendirme, Öğrencilerle birlikte, Oğuz Türkçesinden seçilen metinler üzerinde ses, yazım ve biçim incelenmesi yapılması, Yapılan incelemeler sırasında karşılaşılan dil özellikleriyle ilgili bireysel veya toplu ödevlendirmelerin yapılması, Yapılan sınavlarla ilgili dönüt verilmesi, kağıtların birlikte okunması, Öğrencilerle ders dışında bireysel olarak anladıkları veya danışmak istedikleri konularla ilgili görüşmeler yapılması, İstenmesi durumunda öğrencilere bireysel çalışmalar yaptırılması. Bahsedilen etkinlik veya uygulamaların yapıldığı bu derste kullanılan öğretim yöntemleri şunlardır: 1. DÜZ ANLATIM 2. TARTIŞMA 3. PROBLEM ÇÖZME 4. GÖSTERİP-YAPTIRMA

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Bu dersin konusu olan Oğuz Türkçesiyle ilgili öğrencilere film veya belgeseller vb. önerilir: Ayrıca, ara sınav ve dönem sonu sınavlarında işlenen konular dışında aşağıdaki kaynaklardan da öğrenciler sorumlu tutulur: VİZE: UĞURLU, Mustafa (2011), “Oğuzca ve ‘Anadolu Merkezli Oğuz Türkçesi’”, Turkish Studies (International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic), 6/1, 123-156. Ankara. FİNAL: ERGİN, Muharrem (1997), Dede Korkut Kitabı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul. [AKTARMA]

Dersin Verilişi

Bu derste; “Oğuzca, Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesi, Güneybatı Türkçesi” terimleri, bu yazı dili geleneğinin Türk dili tarihindeki yeri, Oğuz Türkçesinin dönemleri, bu dönemlerin sosyal, siyasi ve kültürel yapısı, Oğuz Türkçesinin yazı dili olma süreci ve bu lehçenin genel ve özel (ses ve biçim) dil özellikleri, bu yazı dili geleneğini oluşturan tarihi ve çağdaş Oğuz lehçeleri, ilgili kitaplar da tanıtılarak düz anlatım ve tartışma yöntemleriyle anlatılır. Öğrencilerle birlikte 13. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar süren bu yazı dili geleneğinin farklı dönem ve lehçelerinden seçilmiş metinler üzerinde dil incelemesi (ses bilgisi, biçim bilgisi) yapılır.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Doç. Dr. Mustafa Karataş

Program Çıktısı

- “Oğuzca, Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesi, Güneybatı Türkçesi” terimlerinin anlamını ve kapsamını bilir.
- Oğuz Türkçesi yazı dili geleneğinin Türk dili tarihindeki yerini ve bu geleneği oluşturan tarihi ve çağdaş Türk lehçelerini bilir.
- Oğuz Türkçesinin yazı dili olma sürecini ve bu süreci oluşturan dönemleri temel sosyal, siyasi ve kültürel yapısını bilir.
- Oğuz Türkçesinin genel dil özelliklerini ve Eski Anadolu Türkçesinden itibaren takip edilebilen temel ses, yazım ve biçim özelliklerini ve bunların 21. yüzyıla kadar olan süreçteki gelişimini bilir.
- Oğuz Türkçesiyle ve farklı alfabelerle (Arap, Latin, Kiril) yazılmış (Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi) yazılmış metinler üzerinde dil incelemesi yapabilir ve bunları art zamanlı olarak ses, yazım ve biçim açısından açıklayabilir.

Sıra	Hazırlık	Öğretim		Uygulama
	Bilgileri	Laboratuvar	Metodları	
1			Giriş, Tanışma Dersin amacı, önemi, işlenişi, yöntemi, kaynakları ve sınavları ile ilgili bilgilendirme Giriş, Tanışma Dersin amacı, önemi, işlenişi, yöntemi, kaynakları ve sınavları ile ilgili bilgilendirme	
2			Ana Hatlarıyla Türk Dili Tarihi, Türk Dili Tarihinde Oğuz Türkçesinin Yeri	
3			Türk Lehçelerinin Sınıflandırmalarında Oğuz Türkçesinin Adı ve Yeri	
4			Oğuz Türkleri ve Oğuz Türkçesi, Tarihi Oğuz Türkçesi, Çağdaş Oğuz Türkçesi	
5			Eski Anadolu Türkçesi, Dönem, Özellikler, Yazarlar ve Eserler	
6			Eski Anadolu Türkçesinin genel özellikleri: Dönemin Dil Çeşitliliği ve Varyantlar Alfabe Gelenekleri ve Çoklu Yazım Fonetik Çeşitlilik Morfolojik Çeşitlilik Kelime Çeşitliliği Eski Anadolu Türkçesinin temel ses ve yazım özellikleri	
7			Eski Anadolu Türkçesinin temel ses, yazım biçim (isim ve fiil çekimi) özellikleri	
8			Ara Sınav	
9			Sınav Değerlendirmesi Sınav sorularının cevaplandırılması Yapılan hataların tartışılması	
10			Metin İnceleme: Dede Korkut Hikâyeleri	
11			Metin İnceleme: Dede Korkut Hikâyeleri	
12			Metin İnceleme: Osmanlı Türkçesi	
13			Metin İnceleme: Osmanlı Türkçesi	
14			Metin İnceleme: Türkiye Türkçesi	
15			Metin İnceleme: Türkiye Türkçesi Dönemin Değerlendirilmesi	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	3,00
Ödev	14	3,00
Final	1	3,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Ara Sınav Hazırlık	1	10,00
Final Sınavı Hazırlık	1	10,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	3,00
Bütünleme	1	3,00
Derse Katılım	14	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1		2	4										2		2	
Ö.Ç. 2		2	4										3		2	
Ö.Ç. 3		2	4										3		2	
Ö.Ç. 4		2	4				5	4					3		2	
Ö.Ç. 5		2	4				5	5					4		2	

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözülmesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır.
- Ö.Ç. 1 :** “Oğuzca, Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesi, Güneybatı Türkçesi” terimlerinin anlamını ve kapsamını bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Oğuz Türkçesi yazı dili geleneğinin Türk dili tarihindeki yerini ve bu geleneği oluşturan tarihî ve çağdaş Türk lehçelerini bilir.
- Ö.Ç. 3 :** Oğuz Türkçesinin yazı dili olma sürecini ve bu süreci oluşturan dönemleri temel sosyal, siyasi ve kültürel yapısını bilir.
- Ö.Ç. 4 :** Oğuz Türkçesinin genel dil özelliklerini ve Eski Anadolu Türkçesinden itibaren takip edilebilen temel ses, yazım ve biçim özelliklerini ve bunların 21. yüzyıla kadar olan süreçteki gelişimini bilir.
- Ö.Ç. 5 :** Oğuz Türkçesiyle ve farklı alfabelerle (Arap, Latin, Kiril) yazılmış (Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi) yazılmış metinler üzerinde dil incelemesi yapabilir ve bunları art zamanlı olarak ses, yazım ve biçim açısından açıklayabilir.